

Vilket boendebehov fyller *gated communities*?

Fallstudie på Victoria Park

Matilda Hallgren

Abstract

Many argue that Victoria Park is the introduction of gated communities in Sweden. In this paper I explore what kind of need this type of housing satisfies by doing interviews with residents of Victoria Park in Malmö, Sweden.

Current research on the subject is primarily developed in a North American context and existing theories and discussions might not be directly applicable to Swedish conditions. Thus, this paper also discusses the need for research in a Swedish context in particular, in order to further develop the theoretical framework.

The theoretical framework of this study consists mainly of Blakely and Snyder's *Fortress America: Gated Communities in the United States*, in which the authors divide gated communities into three classifications: lifestyle community, prestige community and security zone community.

In my analysis I conclude that for the residents in Victoria Park, community, safety and exclusivity is vital concepts which they try to attain through the security a gated community provides. In my analysis I claim that Victoria Park is primarily a lifestyle community, but that it also includes important elements of the prestige community and the security zone community.

Nyckelord: Victoria Park, gated community, samhällsplanering, säkerhet, gemenskap, privatisering.

Antal ord: 10.530

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Disposition	2
1.2	Tidigare forskning	2
1.3	Syfte och problemformulering	3
1.4	Varför studera?	4
1.5	Avgränsning	4
1.6	Generaliseringsmöjligheter	5
1.7	Begreppsdefinition	5
2	Metod	7
2.1	Intervjuer	7
2.2	Sammanfattning	9
3	Victoria Park	10
3.1	Historisk bakgrund	10
3.2	Victoria Parks nuvarande utformning	10
4	Teori	12
5	Resultat	14
5.1	Litteraturstudie	14
5.1.1	Gemenskap	14
5.1.2	Exkludering, separation och skydd	15
5.1.3	Privatisering	16
5.1.4	Homogenitet	16
6	Resultat empiri	17
6.1	Intervjumaterial	17
6.1.1	Gemenskap	18
6.1.2	Exkludering, separation och skydd	19
6.1.3	Privatisering	19
6.1.4	Homogenitet	20
7	Analys	21
7.1	Gemenskap	21
7.2	Exkludering, separation och skydd	22
7.3	Privatisering	22

7.4	Homogenitet	23
7.5	Blakely och Snyders tre klassificeringar	23
8	Diskussion	26
8.1	Fortsatt forskning	27
9	Referenser	28
10	Bilaga.....	30
10.1	Frågeformulär.....	30

1 Inledning

Gated communities (den engelska termen är vedertagen även i Sverige varför jag använder mig av den) är ett utbrett fenomen i stora delar av världen men som först nyligen fått fäste på svensk mark. Victoria Park i Limhamn utanför Malmö betraktas av många som *gated communities* intåg i Sverige. Fenomenet väcker intresse för stadens utformning och sociala sammansättning, eftersom fysisk bebyggelse gör stora avtryck även på sistnämnda. Plats och utrymme är viktiga samhällsbegrepp, och det är oerhört viktigt att förstå sig på nya fenomen i den urbana miljön för att kunna föra en medveten politik.

Sarah Blandy och David Sibley skriver att gränser alltför ofta tas för givet och att deras representation och betydelse både socialt, legalt, kulturellt, ekonomiskt, psykiskt och politiskt måste problematiseras. Detta är vitalt om vi vill förstå mänskliga relationer och frågor av social hållbarhetsnatur (Blandy, Sibley, 2010, ss. 275-6). Grindar, exempelvis, illustrerar större mönster och trender i samhället och bör ses i ljuset av en större samhällstransformation, bland annat en ökande privatiseringstrend. Genom detta vill jag poängtera att man inte bör titta på Victoria Park som ett isolerat fenomen, utan det bör ske mot bakgrund av en större helhet. Murar kan fylla flertalet syften och önskemål; vissa håller människor inne, andra håller människor ute, vissa markerar territorier och identitet medan andra exkluderar, ofta leder det ena till något av det andra. Gemensamt är att gränssättande alltid är en politisk handling. Med denna studie vill jag bidra till problematiserandet kring grindar och murar i den urbana miljön. *Gated communities* har skapat en ny boendeform för somliga, men den sociala problematiken gäller alla och envar.

Kunskap kring vilket behov *gated communities* som Victoria Park fyller är viktigt inte bara för nuvarande situation utan även för framtiden. Att förstå var behovet kommer ifrån och vad det leder till är båda processer i detta. I en svensk kontext är det första steget att förstå varifrån behovet kommer för att veta hur man skall tackla det, för att sedan se vad som behöver göras. Jag kommer i detta arbete att rikta in mig på den första frågan genom kvalitativa intervjuer med boende på Victoria Park.

Tack

Jag vill inledningsvis också passa på att tacka respondenterna som medverkat i intervjuerna och genom detta gjort arbetet möjligt.

1.1 Disposition

Första kapitlet ger en allmän överblick av uppsatsen, med tidigare forskning, syfte och problemformulering, avgränsning, vilka generaliseringsmöjligheter som finns samt begreppsdefinition av *gated communities*. Andra kapitlet avhandlar vald metod. Tredje kapitlet ger en bakgrund till Victoria Park, både historiskt och av dess nuvarande utformning. Fjärde kapitlet avhandlar vald teori, vilken huvudsakligen består av Edward J. Blakely och Mary Gail Snyders teoretiska ram. Femte och sjätte kapitlet består av resultat med en litteraturstudie på aktuell litteratur samt empiri med intervjumaterial. I sjunde kapitlet knyts teori- samt resultatdel samman och sedan avslutar jag med diskussion i kapitel åtta. Avslutningsvis återfinns frågeformuläret som ligger till grund för intervjumaterialet som bilaga under 10.1.

1.2 Tidigare forskning

Gated communities blev ett studieobjekt på 1990-talet när forskare såg deras framväxt i flertalet städer runt om i världen (Roitman, 2010, s. 31). Blakely och Snyder var med boken *Fortress America: Gated Communities in the United States* de första att på ett mer omfattande sätt undersöka och teoretisera kring *gated communities*, vilket skedde i en amerikansk miljö. Boken ses ofta också som den första som helt fokuserar på *gated communities* (Roitman, 2010, s. 31). Författarna har sedan dess haft en framträdande roll i diskursen, och en betydande del av efterföljande forskning har på ett eller annat sätt förhållit sig till eller utgått från deras arbete. Andra inflytelserika eller viktiga arbeten på området är bland annat boken *Behind the Gates: Life, Security and the Pursuit of Happiness in Fortress America* av Setha M Low, där författaren genom intervjuer med amerikaner som bor i *gated communities* beskriver livet bakom murarna. Detta bidrar till en förståelse för varför människor flyr till dessa enklaver som, enligt Setha M Lows forskning, ironiskt nog visar sig inte alls vara säkrare utan istället bidrar till en känsla av instängdhet och restriktivitet hos många boende. Andra namn att nämna är Sarah Blandy och David Sibley, som bland annat skrivit inflytelserika artiklar tillsammans inom området.

Angående svenska förhållanden finns ingen omfattande forskning. Trots att flera svenska bostadsområden har diskuterats i termer av *gated communities* har fenomenet inte tagit plats i forskningen. Som exempel kan dock nämnas Lina Martinsson, som i sin bok *Gated Communities – Framtidens Boende* tar upp tre svenska bostadsområden vilka hon analyserar i ljuset av teoribildningen kring *gated communities*. Dessa bostadsområden är Fågelbro i Värmdö, Gåshaga på Lidingö samt Lanna i Lekeberg (Martinsson, 2000, ss. 37-47).

1.3 Syfte och problemformulering

Uppsatsen syftar till att göra en orsaksanalys där jag granskar vilket behov Victoria Park fyller, det vill säga vilka känslor och behov som egentligen tillfredsställs genom detta boendebalternativ. Detta gör jag genom att intervjua boende på Victoria Park. I förlängningen bidrar denna kunskap till en förståelse för varför fenomenet har kommit till Sverige och vilka samhällsfenomen som ger upphov till behovet.

Analysen av Victoria Parks behovsutfillnad bygger på tre underfrågor:

- Varför har de boende på Victoria Park valt att bo i ett *gated community*?
- Hur ser de boende på Victoria Park på sin egen bostadssituation?
- Hur väl stämmer den amerikanska teoribildningen in på det svenska samhället?

Jag inriktar mig på de boendes föreställningar och alltså inte på hur det reellt ser ut. Som exempel kan nämnas det uppfattade behovet av att skydda sig från brott och hur pass nödvändigt detta i verkligheten är om man skulle utgå från sannolikheten att drabbas. Att ett behov existerar och vägleder de val man gör har egentligen ingenting med att göra huruvida uppfattningen om grunden till detta behov även stämmer överens med hur verkligheten ser ut.

Utgångspunkten för frågorna är Blakely och Snyders teoriram, detta för att genom existerande teoribildning se hur man bör betrakta Victoria Parks behovsutfillnad. En viktig aspekt är att *gated communities* inte är ett heterogent begrepp. Dessa bostadsområden ser inte likadana ut och fyller inte samma marknadsbehov, varför studiens behov av att klassificera Victoria Park för att granska dess specifika karaktäristika ökar. Det amerikanska och det svenska samhället ser väldigt olika ut, och man måste därför vara medveten om faran med att importera teorier och debatten kring *gated communities* direkt från USA utan att fundera över att det finns institutionella, sociala, kulturella och ekonomiska skillnader (Pow, 2009, s. 20). Jag vill således bidra till att utforska om existerande teoribildning även passar i svensk kontext på Victoria Park.

För att visa på några skillnader kommer en kort sammanfattning av ett urval punkter som Paul Knox (1995, ss. 7-8) har tagit fram där europeiska städer skiljer sig från sina amerikanska motsvarigheter:

- De europeiska städerna är betydligt äldre och härstammar inte från samma struktur som amerikanska vilket påverkar den sociala strukturen.
- Befolkningens sammansättning ser annorlunda ut i Europa. Det finns vanligen inte lika stora minoritetsgrupper, och den etniska sammansättningen i staden blir därför inte lika tydlig som i USA.
- Välfärdssystemet är ofta bättre utvecklat i Europa, vilket påverkar hur sociala insatser riktas. Det finns åtgärder som kan förhindra boendesegregation, och detta har effekt på städernas sociala geografi.

- Europa är inte lika privatiserat som USA.

Det är, trots dessa komplikationer, av stor vikt att förhålla sig till Blakely och Snyders teoriram för att kunna knyta an den svenska debatten till en större debatt om *gated communities*. De är ständigt närvarande i debatten hos andra forskare, och har gjort sig outhärliga vid forskning på området.

1.4 Varför studera?

Gated communities ger uttryck för flertalet viktiga urbana företeelser vilka är relevanta att studera. Jag argumenterar också för att det är viktigt att se Victoria Park och *gated communities* i ett större perspektiv. De är en del av ett större samhällsfenomen, och bredare samhällsmönster kommer till uttryck genom dem. Kulturgeografen Roger Andersson menar dessutom att det är de resursstarkas bostadsval som driver boendesegregationen (Boverket, 2010, s. 10), varför dessa val och mönster ur detta perspektiv är särskilt viktigt att studera.

Ur en svensk synvinkel är *gated communities* understuderat, och detta beror på att fenomenet länge inte har ansetts tillhöra vår stadsbild lika mycket som i många andra länder. Denna bild menar jag dock börjar bli förlegad, varför det är viktigt att forskningen hänger med i utvecklingen för att förstå samhällsmönster. När det gäller detta fenomen är det fullt möjligt att dra lärdom från andra delar av världen, vilket också bör göras. Den befintliga men blygsamma forskning som ändå finns på svenska förhållanden kan dessutom behöva uppdateras, då den urbana utvecklingen går oerhört snabbt framåt. Boverket menar att flyttningsmönster är relativt väl kartlagda men att det generellt saknas forskning kring de bakomliggande motiven.

Fallstudien görs på Victoria Park därför att detta boendeprojekt är banbrytande för svensk del, vilket gör det till ett tungt och betydelsefullt fall.

1.5 Avgränsning

Först och främst kommer andra sorters boendeformer och problem kring dem inte att diskuteras, utan fokus ligger på *gated communities*. Det finns ett flertal intresseväckande aspekter rörande *gated communities* och vad det är som gör att människor väljer att leva bakom stängda grindar i dagens svenska samhälle, samt vad detta i förlängningen får för konsekvenser för stadens sociala sammansättning. Fokus i min studie ligger dock på vilket behov Victoria Park fyller och inte på vilken effekt denna boendeform har på det svenska samhället. Det hade inte varit fruktbart att göra en effektanalys, då Boverkets rekommendation är att vänta i upp till 10 år eller längre för att kunna göra en kvalitativ utvärdering (Boverket, 2010, s. 160).

Det har debatterats hett kring varför *gated communities* har blivit så populära. En debatt rör huruvida behovet framförallt drivs av säljarna eller konsumenterna. Andra ser det bara som en logisk konsekvens av boendemönster som redan etablerats (Low, 2003, s. 16). Varifrån detta boendebehov härstammar koncentrerar sig uppsatsen dock inte på, utan fokus ligger på vad behovet består av.

Ansträngningar från boende i privilegierade eller gentrifierade områden att hägna in sig själva för att avskärma sig från mindre bemedlade samhällsgrupper utanför är grunder som starkt kan ifrågasättas i ett demokratiskt samhälle (Blakely, Snyder, 1997, s. 124). Jag kommer dock inte att genomföra en filosofisk debatt, exempelvis huruvida det är en rättighet eller ej för grupper att få stänga in sig och skydda sig själv från omvärlden.

1.6 Generaliseringsmöjligheter

Blakely och Snyder skriver att utvecklare ofta ses som trendsättare och att om detta koncept ses som lyckat kommer andra att följa efter och anamma hela eller delar av konceptet, vilket skapar en dominoeffekt (Blakely, Snyder, 1997, s. 15). Det finns en ökande efterfrågan samt vilja att utveckla konceptet i fler städer och mot bakgrund av detta kan det antas att fenomenet kommer att sprida sig även i Sverige. Företrädare för Victoria Park pratar själva om att utveckla konceptet både nationellt och internationellt (Victoria Park, "Hem").

Det kan förtydligas att jag då jag sätter in *gated communities* i ett större sammanhang och ett bredare perspektiv inte menar detsamma som att hävda studiens generaliseringsmöjligheter.

1.7 Begreppsdefinition

Gated communities är ett centralt begrepp i min studie och kräver en vidare definition. Nedan följer en grundläggande och inledande sådan, och i teoridelen kommer jag sedan att behandla begreppets specifika attribut för min uppsats närmre.

Först och främst är det i detta fall viktigt att avgränsa vilken del av fenomenet *gated communities* följande definition gäller. Definitionen gäller i första hand de *gated communities* där människor av en högre socioekonomisk klass avskiljer sig själva från närliggande områden och är alltså inte avsedd för exempelvis getton, vilka också kan klassas som *gated communities*. Definitionen utgår från en samtida definition, vilken kan skilja sig från en mer historisk sådan. Forskare menar att varianter på fenomenet funnits lika länge som stadsbyggnad har existerat (Blakely, Snyder, 1997, s. 3). Trots denna avgränsning av begreppet

gated community så är det oerhört omdebatterat, en oomstridd och exakt definition finns inte.

Begreppet *gated communities* beskriver fenomenet med bostadsområden som är omgärdade av en skyddande barriär, såsom stängsel, murar eller element i landskapets utformning, och som har en säkrad entré genom att man exempelvis behöver visa passerkort eller liknande. *Gated communities* är förknippat med överklass och övre medelklass. Genom den fysiska barriären skiljer sig dock *gated communities* från andra exklusiva bostadsområden. Säkerheten varierar från elektroniska identitetshandlingar till vakter som patrullerar både entrén och inne på området (Low, 2003, s. 12). Det räcker med att ett område har begränsat tillträde, där tillträdet är begränsat av de boende själva eller företaget bakom, för att det skall kunna klassas som ett *gated community* (Pow, 2009, s. 8). *Gated communities* skapar restriktioner för vem som har möjlighet att röra sig i områden som annars skulle vara offentliga (Low, 2003, s. 12), vilket minskar möjligheten för integrering mellan olika bostadsområden och därmed olika socioekonomiska grupper. För många forskare, bland andra Katrin B. Anacker, är det viktigt att en definition av *gated communities* även inkluderar exkluderingen av oönskade grupper (Anacker, 2009).

Ibland kallas *gated communities* med låg säkerhet för falska sådana. Dessa är designade som *gated communities* men de fysiska barriärerna existerar inte på samma sätt på grund av svårigheter och omkostnader med underhåll såsom vakter (Low, 2003, s. 229). Symboliken i murar och stängsel framkallar ändå samma associationer och känslor hos människor, oavsett om de endast är för syns skull. De sociala konsekvenserna av den uppfattade exkluderingen är lika viktig som den fysiska barriären. Exkludering blir i synnerhet främst aktuell vad gäller klass, etnicitet eller aktivitet (Low, 2003, s. 225).

Man betalar ofta en serviceavgift för det underhåll, de faciliteter och aktiviteter som finns att tillgå för de boende. Vilka faciliteter och mötesplatser som finns tillgängliga inne på området beror mycket på dess storlek. Några vanliga exempel är tennisbanor, golfbanor och närbutiker, och i större *communities* kan det även finnas skolor och fler samt bredare utbud av butiker (Low, 2003, s. 12). Många *gated communities* privatiserar också kommunala åligganden såsom gatuunderhåll, rekreation och underhållning (Blakely, Snyder, 1997, s. 8). Första steget för att skapa denna privata värld är dock att kontrollera dess tillgänglighet.

2 Metod

Uppsatsen är uppbyggd med hjälp av två metoder; litteraturstudie samt intervjuer. Huvudmetoden är intervjuer, vilka jag genomfört med boende på Victoria Park. Genom intervjuerna har jag kunnat ta reda på vad de boende själva tänker om sitt val av boende och vad det är som attraherar respektive avskräcker. Intervjuerna presenteras närmare under avsnitt 2.1.

Intervjuerna kompletteras med en litteraturstudie, vilket ger tyngd åt empirin. Med litteraturstudien som extra vägledare är det lättare att se mönster och tendenser i det empiriska materialet och det möjliggör placering av Victoria Parks behovsutfyllnad i ett större perspektiv. Materialet består främst av studier av vetenskapliga böcker och tidskrifter från den internationella arenan. För viss information använder jag andrahandskällor om Victoria Park, främst då tidningsartiklar. Litteraturstudien kommer även att innehålla relevanta åsikter och yttranden om Victoria Park relaterat till studiens syfte, och dessa åsikter och yttranden kommer också från andrahandskällor. Dessa två personer har valts med deras profession i åtanke. Det är Göran Cars, professor i samhällsbyggnad vid KTH, samt Unni Åström, tidigare VD på Victoria Park.

Det empiriska materialet analyseras utifrån Blakely och Snyders teorier och klassificeringar. Jag tittar alltså på Victoria Parks behovsutfyllnad genom redan existerande teoribildning, dels för att ha en adekvat ledstång och dels för att det ökar jämförbarheten med andra länder och andra *gated communities*, även framtida svenska sådana. Den teoribildning och det material som finns tillgängligt kommer till största delen från USA, och det är med utgångspunkt från detta material som jag teoretiserar i en svensk kontext. Blakely och Snyder åtnjuter stor respekt inom detta forskningsområde världen över, vilket gör att vikten av något slags förhållningssätt gentemot deras arbete ökar för att få högre relevans och göra det lättare att knyta an till andra akademiska arbeten på området. Victoria Park blir till viss del ett teoriutvecklande fall där en stor del kommer att bestå av att granska existerande teoribildning, vilken från början inte utgått från en svensk kontext, och titta på dess applicerbarhet. I analysen av det empiriska materialet ser jag det som positivt att jag besökt Victoria Park vid fem tillfällen och då skapat mig en egen känsla för området, de människor som bor där och boendets upplägg.

2.1 Intervjuer

Ofta har forskning ett utifrånperspektiv (Boverket, 2010, s. 10), och med denna studie har jag velat anlägga ett inifrånperspektiv då jag anser det vara viktigt att prata *med* de boende istället för *om* dem. Det är nödvändigt att jag själv intervjuar

de boende, då intervjuerna måste genomföras mot bakgrund av min kunskap och teoretiska infallsvinkel för att informationen som intervjuerna ger skall bli relevant för just denna studie.

Intervjuerna kan besvara vilket behov Victoria Park fyller för be boende och vilka tankar och viljor som låg bakom flytten dit. Avsikten under analysdelen är att gå bakom respondenternas svar och kritiskt granska dem där jag ämnar identifiera och läsa sådant som står mellan raderna för att se samband som kanske inte respondenterna själva ser. Detta blir möjligt i sammankopplandet med de analysverktyg som teoridelen erbjuder, samt den kunskap som litteraturstudien ger.

Genom intervjuerna blir det en induktiv metod där jag med hjälp av verkligheten utvecklar rådande teoribildning. Syftet med intervjuerna är att peka på större strukturella mönster utöver de individuella orsaksmekanismerna. Självklart skall man vara medveten om Humes problematik som säger att bara för att ett visst samband stämmer överens i dessa fall så behöver det inte göra det i alla.

För att det skall vara möjligt att se strukturella mönster på Victoria Park är det viktigt att tänka på representativiteten. Jag bedömer respondenternas representativitet för Victoria Park bland de åtta boende jag intervjuat som god, och att de står för en relativt generell bild. Respondenterna, förutom en, är ett par år äldre än den genomsnittliga åldern på Victoria Park, detta därför att det varit lättare att få tag på, boka tid och genomföra intervjuer med pensionärer, förmodligen då de har mer fritid att disponera än de boende som fortfarande arbetar. Då den demografiska fördelningen av respondenterna ändå kan sägas vara i samma åldersspann, det vill säga pensionärer, som medelåldern på Victoria Park, bedömer jag inte att detta skulle snedvrída resultatet på något sätt.

Respondenterna har huvudsakligen valts genom en slumpartad rundringning till boende. Numren fann jag genom en internetbaserad sökmotor (www.eniro.se). Min yngsta respondent, Johan, fann jag genom snöbollseffekten vid mitt första besök på Victoria Park. De flesta intervjuer genomfördes med endast en respondent närvarande, med undantag för en intervju som genomfördes som en gruppdiskussion med Inger och Birgitta, samt intervjun med Harald och Agneta, vilket blev en intervju med både man och hustru. Vid intervjutillfällena gjorde jag fältanteckningar vilka jag omedelbart efter intervjuerna renskrev för mitt minnes skull. Jag valde att inte bända någon intervju, detta för att jag bedömde att respondenterna på så vis skulle känna sig tryggare eftersom det är deras eget privatliv de delar med sig av. Intervjuernas längd har varierat mellan 1-1 1/2 timme, beroende på hur aktiva respondenterna själva varit. Jag bad inte om att få gå på rundtur eller att få komma in i deras lägenheter, men tog möjligheten när denna erbjöds av intervjupersonerna själva.

Mina intervjuer innefattar svar från respondenterna som består av känslouttryck, uppfattningar, åsikter och erfarenheter, varför intervju som metod i detta fall lämpat sig betydligt bättre än exempelvis enkäter eller liknande. Frågorna kan också uppfattas som känsliga och personliga, varför det är än lämpligare med intervjuer (Denscombe, 2009, ss. 232-3). Intervjuerna genomfördes ansikte mot ansikte och var semistrukturerade, vilket innebär att jag

utgick från några diskussionsfrågor vilka ställdes av intervjuledaren, det vill säga mig. Den semistrukturerade intervjumetoden gav goda möjligheter att själv anpassa exempelvis frågornas ordningsföljd efter det som kändes naturligt, vilket är en stor fördel. Det är lättare att få samtalet att flyta under sådana omständigheter. Frågorna är i görligaste mån ställda så att ledande frågor undviks.

Alla respondenter utom en gav tillåtelse att använda deras riktiga namn, men då jag inte ser något syfte i att skriva ut denna information har jag valt att göra samtliga anonyma. Vid de korta presentationerna av respondenterna samt i referenslistan är namnen alltså fiktiva. Samtliga intervjuer genomfördes mellan den 4-13 april 2012 på Victoria Park, alltså respondenternas egen hemmiljö.

2.2 Sammanfattning

Metodvalen har gjorts med avsikten att ge insikt i och en djupare förståelse för de behovsmekanismer som ligger bakom Victoria Parks framväxt. Genom dessa val har jag fått ett djup och en bredd på mitt empiriska material som jag sedan använder mig av i analysen.

Genom de val jag hittills gjort har en uppsjö andra exkluderats och valts bort under processens gång, i vissa fall mer medvetet än andra. Genom detta skulle det således kunna sägas att det är en relativt subjektiv process att arbeta fram stommen i en förklaringsmodell, så som jag ämnat göra. Det kan även sägas att ett visst mått av tunnelseende lätt infinner sig. Vad som tas med och vad som faller utanför ramarna för min uppsats syftar alltså inte till att ge någon definitiv och generell eller objektiv sanning, utan beror till stor del på vad som behövs för att uppfylla kraven på en öppen och transparent studie, samt på vad som kan vägleda och hjälpa läsaren till intersubjektivitet under studiens premisser.

Att uppsatsen skall fylla något slags samhälleligt syfte eller tomrum i vetenskapen är en central punkt och faller tillbaka på det inom- och utomvetenskapliga kravet. Till den inomvetenskapliga aspekten hör att jag baserar min forskning på kumulativitet (Teorell, Svensson 2007, s. 18), och till det utomvetenskapliga kravet hör framförallt samhällsintresse.

Det skall slutligen tilläggas att de kausala samband som kan påvisas till viss del är av probabilistisk natur (Teorell, Svensson 2007, s. 61). En fallstudieundersökning ger tämligen osäkra svar på frågan om det finns ett systematiskt samband mellan x och y och på frågan hur starkt detta samband i så fall är.

3 Victoria Park

I detta kapitel ges relevant bakgrundsinformation om Victoria Park och dess närområde. I avsnitt 3.1 ges en allmänt hållen historisk bakgrund till Victoria Park och dess omgivning, under 3.2 ges sedan en kort presentation av Victoria Park och dess nuvarande utformning, vilket ger viktig bakgrundsinformation om området.

3.1 Historisk bakgrund

Denna översiktliga bakgrund till Victoria Park med omnejd ämnar sätta in studieområdet i ett geografiskt sammanhang med en genomgång av Malmö Stad och stadsdelen Limhamn-Bunkeflo, där Victoria Park ligger.

Från mitten av 1800-talet fram till 1994 bröts det malm i Limhamn, vilket har skapat det mycket speciella sceneri som Victoria Park har ett stenkast bort och som företaget framhäver mycket i sin marknadsföring. Kalkbrottet längsmed ena sidan av Victoria Park ger både ökad säkerhet och en exklusiv känsla i form av vacker utsikt och det faktum att ingen kommer att kunna bygga där i framtiden. Victoria Parks huvudbyggnad är också en rest från tiden då kalkbrottet fortfarande var aktivt och då företaget Cementa var förlagt och verkade här.

Limhamn-Bunkeflo är en relativt välbärgad och homogen stadsdel. Malmö stad räknas ofta som en av Sveriges mest kosmopolitiska städer, men det är också en av de mest segregerade städerna med oerhörda problem vad gäller integrering och social ojämlikhet (Mukhtar-Landgren, 2006). Invandrare tenderar att samlas i vissa stadsdelar medan etniska svenskar bor i andra. Malmö stad har räknat ut ett välfärdsindex för de olika stadsdelarna, vilket har sammanställts av 40 olika nyckeltal/indikatorer. På en skala mellan 1-10 ligger Limhamn-Bunkeflo år 2011 på 7,3, vilket gör dem till den tredje bästa stadsdelen, sett ur detta välfärdsindex. Som en jämförelse ligger Rosengård på 3,2. Medelvärde för hela Malmö ligger på 5,5 (Limhamn-Bunkeflo Stadsdelsförvaltning, 2011).

3.2 Victoria Parks nuvarande utformning

Victoria Park består i nuläget av två bostadsrättsföreningar som har byggts i två etapper. Brf Paviljongen består av 133 lägenheter där de första var inflyttningsklara i september 2009. Brf Allén är etapp 2 och där pågår försäljning och byggnation, de sista lägenheterna skall stå klara i maj 2012 (Victoria Park,

”Lägenheter – Brf Allén”). Victoria Park omfattar då cirka 380 bostadslägenheter. De gemensamma ytorna består av cirka 3500 kvm samt en 17000 kvm stor park (Victoria Park, ”Bolaget – Våra projekt”).

För att få tillgång till alla faciliteter och aktiviteter betalar alla boende 1290 kr/person i månaden, vilket är obligatoriskt. Det ingår då bland annat förmiddags- och kvällskaffe i loungen, tennisbana, spaanläggning, utom- och inomhuspool, park och promenadstråk, putting-green, biograf och festlokal (Victoria Park, ”Konceptet”). Victoria Park erbjuder även ett brett spektrum av aktiviteter för sina boende, bland annat kräftskivor, nyårsfirande, sångkör, matlagningskurser, modevisningar, dagliga filmvisningar i biografen och så vidare (Victoria Park, ”Aktuellt”).

I nuläget kan man som icke boende även köpa sig ett dagspass till områdets spaanläggning, men med betydligt mer reducerade öppettider än vad de boende själva har att tillgå. Denna möjlighet har det dragits in på och kommer enligt vittnesmål att dras in betydligt mer desto fler lägenheter som står klara på Victoria Park. Icke boende som köper sig tillträde till spaanläggningen får gå in genom en separat ingång och alltså inte genom receptionen.

Från början fanns det personal dygnet runt, reception på dagtid och säkerhetsvakter på natten (Arinell, 2008). Detta har det dock dragits in på, vilket motiverades som en kostnadsfråga. För de boende motiverades detta genom att man istället kameraövervakar.

4 Teori

Min teoretiska ram kommer från Edward J Blakely och Mary Gail Snyders bok *Fortress America: Gated Communities in the United States*. Blakely och Snyder identifierar tre olika typer av *gated communities*: livsstilsboende, elit- och prestigeboende samt säkerhetsboende. Dessa kategorier har inte lika klara gränser i verkligheten och skall ses som idealtyper (Blakely, Snyder, 1997, s. 38). Livsstilsboende erbjuder avskildhet och säkerhet för de fritidsaktiviteter och bekvämligheter som erbjuds inom bostadsområdet. Elitboendet, i sin tur, säkrar och skyddar en plats på den socioekonomiska stegen (Blakely, Snyder, 1997, s. 41). Säkerhetsboendet har ett särskilt fokus på fysisk säkerhet och ställer därmed högre krav på försvar genom olika säkerhetsanordningar såsom vakter. Kriminalitet och rädsla för utomstående driver på. Hotet kan vara verkligt eller uppfattat, effekten och känslan blir dock densamma (Blakely, Snyder 1997, s. 42). De olika underkategorierna prioriterar olika, och därför drar de också till sig olika köpsegment. Nedan följer en mer ingående genomgång av de olika inriktningarna av *gated communities*.

Vid en djupare analys av livsstilsboenden spinner författarna vidare på samhällets ökade konsumering av fritidsaktiviteter och fritidsunderhållning. Denna typ av *gated community* skiljer sig från de andra vad gäller det särskilda fokuset på faciliteter och förespråkandet av en aktiv livsstil. Livsstilsboendet säljer en image som köparen vill identifiera sig med. Blakely och Snyder identifierar tre underkategorier till livsstilsboende. Den första inriktningen är pensionärer, och många av dessa boenden inkluderar ett brett spektrum av rekreativsmöjligheter och strukturerade sociala aktiviteter. Pensionärer dras till *gated communities* på grund av den lättskötta livsstilen och avsaknaden av ansvar, för många är det attraktivt att skära ned på tiden som spenderas för underhåll och reparation av hus etc. (Low, 2003, s. 209). Den andra inriktningen är golf- och fritidsboendet, vilket i många avseenden liknar livsstilsboende med inriktning mot pensionärer men som istället riktar sig till människor i arbetsför ålder. Ofta ingår här även deltidboende, alltså människor som har två hem. Dessa deltidboende värdesätter beskydd av egendom där ingen bor under längre perioder (Blakely, Snyder, 1997, s. 57). Den tredje inriktningen är den nya staden, vilket syftar till att ge en komplett boendeupplevelse, såsom egna skolor, shoppingcenter och fritidsaktiviteter inom området (Blakely, Snyder, 1997, s. 46). Det gemensamma för dessa olika livsstilsboenden är att utrymmet i dessa områden är privatiserat, men detta är mer av sociala skäl och inte i första hand en säkerhetsåtgärd. Säkerheten är främst designad för att hindra oönskade gäster och utöva kontroll över faciliteterna. De boende har ofta likartade preferenser och livsstilar och sällan någon personlig erfarenhet av turbulenta stadsdelar (Blakely, Snyder, 1997, s. 47). Bekvämligheter och fritidsaktiviteter har länge inkorporerats i vårt boende,

och nu också i utvecklingen av bostadsområden (Blakely, Snyder, 1997, s. 48). Man köper sig en livsstil och det är i första hand inte grindarna som är skälet. Uppskattningen för dem och den förmåga de har att bevara den livsstil man köpt kommer ofta senare. Säkerhetsaspekten blir alltså ofta viktigare med tiden (Blakely, Snyder, 1997, s. 55, 59). När det kommer till livsstilsboenden är det inte bara boendet som är viktigt, utan man köper även gemenskap (Blakely, Snyder, 1997, s. 63).

Blakely och Snyder skriver att livsstilsboende ofta är den första typen av *gated communities* som dyker upp, varefter det sedan sprids och förökas (Blakely, Snyder, 1997, s. 46).

Vad gäller elit- och prestigeboenden så är dessa nästan uteslutande baserade på ekonomisk klass och status och är en symbol för att man har lyckats. Grindar bidrar ofta med en prestige känsla. Blakely och Snyder delar in denna kategori i tre underkategorier efter inkomstnivå: de extremt rika och kända, de väldigt rika samt övre medelklass (Blakely, Snyder, 1997, s. 75). De saknar ofta de omfattande fritidsaktiviteter som är karaktäristiska för livsstilsboendet (Blakely, Snyder, 1997, s. 74). Detta boende syftar till att skydda husinvesteringen, privatisera området så att inte vem som helst kan komma dit samt hjälpa till att skapa ett extra lager av säkerhet och kontroll (Blakely & Snyder, 1997, s. 76). Varken när det kommer till livsstilsboendena eller elit- och prestigeboendena så nämns grindar och säkerhet specifikt som något viktigt i marknadsföringen. Det används dock frekvent kodord såsom ”privat” och ”exklusivt” (Blakely, Snyder, 1997, s. 82).

Den tredje kategorin, säkerhetsboendet, har mycket att göra med existerande bostadsområden som gemensamt går samman och installerar grindar och bygger murar för att hålla ute omvärlden. I dessa boenden är det stort fokus på säkerheten. Det kan handla om trafiken, att man vill hindra folk från att köra i området, och argumentet är ofta att det är för barnens och tystnadens skull. Det kan också handla om att man upplever ett starkt hot utifrån i form av rån, inbrott, misshandel etc. (Blakely, Snyder, 1997, ss. 99-101). Hur reellt eller fiktivt detta hot må vara är en annan fråga. Rädslan är verklig vilket är det viktiga i detta fall. Fyra ledord för säkerhetsboendet är: kontroll, privatisering, säkerhet och rädsla (Blakely, Snyder, 1997, s. 120). Säkerhetsindustrin har överhuvudtaget vuxit sig stor de senaste åren, vilket detta är en förlängning av (Blakely, Snyder, 1997, s. 128).

Gemensamt för dessa kategorier och underkategorier är deras mer eller mindre omfattande fokus på fyra olika sociala värden: en känsla av gemenskap, exkludering eller separation och skydd från utsidan, privatisering samt stabilitet (homogenitet och förutsägbarhet) (Blakely, Snyder, 1997, s. 44). Skydd avser i denna bemärkelse detsamma som säkerhet. Blakely och Snyder menar också att ett starkt gemensamt behov som boende i *gated communities* strävar efter är kontroll över sina hem och sin närmiljö. De fyra kategorierna bidrar alla till något slags känsla av kontroll: Man vet vilka som bor där, man vet vilka som rör sig i området, man vet varifrån människorna kommer (de flesta med samma bakgrund som man själv) och man kan utestänga alla som inte är önskade på området.

5 Resultat

Resultatdelen är indelad i två kapitel där kapitel fem fokuserar på att presentera resultatet av litteraturstudien, medan kapitel sex presenterar det empiriska materialet från intervjuerna. Resultatdelen fokuserar på Blakely och Snyders fyra centrala områden: Gemenskap, exkludering eller separation och skydd från utsidan, privatisering samt stabilitet (homogenitet och förutsägbarhet). Dessa fyra huvudfrågor utgår i sin tur från de tre klassificeringarna. I resultatdelen har jag gjort bedömningen att det ger ett bredare och friare spektrum att strukturera upp kapitlet runt de fyra huvudfrågorna.

5.1 Litteraturstudie

För att ytterligare sätta studieområdet i relation till övrig litteratur och den större debatten kring *gated communities* inleds resultatdelen med en litteraturstudie. Litteraturen jag valt spinner vidare på Blakely och Snyders fyra teman. Litteraturstudien syftar också till att knyta an och ge en fördjupning samt en bredare förståelse av de fyra begrepp som presenterades under teoridelen.

5.1.1 Gemenskap

Blakely och Snyder definierar gemenskap som en tvåvägskommunikation. Med detta menas att med gemenskap räcker det inte att man är nöjd med sitt boende eller att man identifierar sig med sitt boendeområde, då dessa båda är former av envägskommunikation. Deltagande och en känsla av att höra hemma är uttryck för tvåvägskommunikation (Blakely, Snyder, 1997, s. 130).

Känslan av gemenskap har man eftersträvat och försökt förverkliga genom flertalet urbana projekt, och det är en central strävan inom samhällsplanering. Sökandet efter och viljan att uppnå en känsla av gemenskap utnyttjas på flertalet sätt och flera rörelser kan ses som svar på detta. Gemenskap är ett välbeprövat försäljningsknep för diverse företagsrörelser.

I viss mån kan det ses som en strävan tillbaka till något som man tror sig ha varit förut eller som man tror sig finna på andra platser. I debatten kring gemenskap är det relevant att prata om de tyska begreppen *gemeinschaft* och *gesellschaft*, där det första skulle kunna översättas med just gemenskap medan det andra kan förklaras som ett nyare fenomen som är mer skenbart och övergående. Ett försök till översättning skulle kunna vara ”samhälle” (Asplund, 1991). Asplund menar att begreppen både förutsätter varandra men att de också är

ömsesidigt uteslutande. Han menar vidare att utvecklingen i Europa har gått från en dominerande *Gemeinschaft* till en dominerande *Gesellschaft*, detta på grund av urbaniseringen (Asplund, 1991). *Gemeinschaft* skall inte ses som en produkt som samhällsplanering kan skapa, men ändå har flera utopiska försök gjorts. *Gated communities* kan ses som ett exempel, som blir likt en by i staden. Som exempel kan också nämnas Ebenezer Howard med utopin *The Garden City*. Det finns en föreställning om att genom att sätta lås på ingången till området så kan man förlänga denna känsla av att känna sig hemma, och skapar därmed också förutsättningar för gemenskap mellan de boende (Blakely, Snyder, 1997, s. 19).

Det är rimligt att tänka att grindar skall skapa en vi-känsla och stärka ett områdes identitet, men flertalet forskare menar att *gated communities* inte i sig själva skapar starkare band mellan människorna som bor inom dem, och de hjälper heller inte till för att öka deltagandet eller avhjälpa apati i bostadsområdet (Blakely, Snyder, 1997, s. 134). Många forskare är rörande överens om att generellt så är inte gemenskapen inom ett *gated community* högre än i ett vanligt bostadsområde.

Om gemenskap är viktigt för ett specifikt *gated community*, finns det ofta fem karaktäristiska drag som utmärker detta: delat territorium, delade värderingar, delad offentlig värld, supportstruktur samt delad framtid eller gemensam/delad/likadan syn på framtiden (Blakely, Snyder, 1997, s. 44).

5.1.2 Exkludering, separation och skydd

Blakely och Snyder skriver att för 70% av de boende i *gated communities* är säkerheten huvudanledningen till att man valt att bo där (Blakely, Snyder, 1997, s. 126). Göran Cars, professor i samhällsbyggnad vid KTH, menar i samma anda att *gated communities* har uppstått till stor del genom samhällets misslyckande med att ge sina medborgare trygghet och säkerhet (Kållberg, 2009). Avstånd till andra människor och kulturer gör dessutom att man har lättare att stereotypisera dem, vilket lätt kan leda till en spiraleffekt som innebär att rädslan i samhället ökar vilket även ökar behovet av skydd. *Gated communities* kan också ses som ett svar på redan existerande segregation, vilket som sagt bidrar till en spiraleffekt. Segregation blir en konsekvens av försök till att behålla social ordning. *Gated communities* är inte orsaken till dessa samhällsförändringar men hjälper till att befästa och amplifiera dem, då de bidrar till att ytterligare minska möjligheterna till interaktion mellan olika socioekonomiska grupper. Elena Vesselinov och Matthew Cazessus argumenterar för att *gated communities* reproducerar existerande social stratifiering och att de också definierar en ny permanent differentiering i USA. Detta sker till stor del på grund av att de är avstängda och homogena områden med avseende på de boendes socioekonomiska och etniska status (Vesselinov, Cazessus, 2007, s. 109). Att vara vit och att vara medelklass överlappar varandra allt som oftast, vilket gör att en exkludering på ekonomisk basis ofta innebär en exkludering även på etnisk basis. Ett *gated community* är en oerhört kontrollerad miljö från vilken oönskade företeelser och människor kan

exkluderas. Detta gör att integrationsmålet, där idén är att blanda människor från olika bakgrunder (det vill säga ett rumsligt jämlikhetsmål), blir väldigt svåruppnåeligt.

Göran Cars, professor i samhällsbyggnad vid KTH, skriver att Victoria Park signalerar ”vi är inte trygga, vi vill stänga ute omvärlden” (Kållberg, 2008). Man skall inte glömma att detta utestängande även resulterar i någon form av inestängande, de boendes frihet och deras boendes lättillgänglighet stryker på foten för ökad säkerhet och en gemensam privat sfär för bostadsområdet som helhet (Low, 2003, s. 11).

Det är svårt att hålla hög säkerhet runt hela Victoria Park, inte minst är det en kostnadsfråga. Det är inte omöjligt att ta sig in i exempelvis parken, men som tidigare VD:n Unni Åström menar ska det ”...kännas onaturligt. Du kommer att känna att det är till för de boende”, med avseende på icke boenden och utrymmen som tillhör Victoria Park, exempelvis den stora parken (Arinell, 2008). Victoria Parks image skall alltså verka avskräckande på människor som inte har något specifikt ärende där, menar hon.

5.1.3 Privatisering

Vad gäller privatisering ligger fokus här på privatiseringen av utrymme och tjänster som *gated communities* starkt bidrar till. Privatiseringen är vidare starkt sammankopplad med de andra huvudfrågorna. Att kunna exkludera människor förutsätter exempelvis ofta att utrymmet har gjorts till privat egendom.

Indelningen mellan privat och offentlig är inte tillräcklig i detta avseende. Chris Webster menar att *gated communities* cirkulerar kring väldigt förenklade förklaringar kring privat och offentligt. Han vill därför lägga till en tredje kategori för att modifiera kategorin, nämligen klubben. Det är det faktum att man har tillgång till och kan konsumera varor eller tjänster som utmärker ett offentligt utrymme. För *gated communities* är visserligen tillgången till service rättvist fördelat mellan de boende, men den är starkt begränsad utåt (Low, 2003, s. 186). Blandy och Sibley pratar om kvasioffentligt utrymme (Blandy, Sibley, 2010, s. 278). Privat och offentligt är inte längre en adekvat indelning.

5.1.4 Homogenitet

Low skriver att gemensamt för de flesta *gated communities* är viljan att bo tillsammans med likasinnade (Low, 2003, ss. 9-10). Vad denna önskan bottenar i är olika för olika människor. Det kan vara en rädsla för det okända eller att man känner att det är lättare att skapa gemenskap med människor som befinner sig inom samma socioekonomiska sfär som en själv. Gemenskap och strävan därefter är i grunden positiv, men att bygga den på socioekonomisk basis är tveksamt och riskerar att bidra till en negativ samhällsutveckling.

6 Resultat empiri

Empiridelen består av intervjumaterial vilket, liksom litteraturstudien, fokuserar på de fyra huvudfrågorna gemenskap, exkludering eller separation och skydd från utsidan, privatisering samt stabilitet (homogenitet och förutsägbarhet).

6.1 Intervjumaterial

Inledningsvis ges en kort presentation av mina respondenter. Presentationen innehåller information om ålder och exempel på hur de bor, vad de jobbat med, vilka delar av Victoria Park de utnyttjar samt hur intervjun fortfor. All denna fakta finns dock inte med för var och en då det skulle ta för mycket utrymme i anspråk. Sammanlagt har jag pratat med åtta personer som är bosatta på Victoria Park, med en varierande intervjutid på 1-1 1/2 timme. Respondenterna presenteras nedan utan någon inbördes ordning. Efter presentationerna av respondenterna kommer fokus ligga på de fyra huvudfrågorna.

Gemensamt för de boende är att de alla innan flytten bodde i Skåne med överrepresentation vad gäller övriga Malmö, exempelvis Västra Hamnen, vilket inte är så underligt då svenskarnas flyttmönster överlag, speciellt när man kommit upp i åren, visar på samma generella samband: man flyttar oftast inom sitt närområde. Några av respondenterna har bott på Victoria Park sedan starten, medan andra flyttat hit senare. De har dock alla bott där i mer än 2,5 år.

Intervjuerna med Inger Karlsson och Birgitta Ekberg skedde i par, vilket var oavsiktligt från min sida. Vi inledde intervjun i loungen för att sedan ta en rundtur på området och en titt i Ingers marklägenhet. De är båda 75 plus och ensamstående kvinnor som levt framstående liv. Birgitta är en före detta OS-medaljör och globetrotter som levt stora delar av sitt liv i USA, medan Inger i sin tur har haft en man med en högt uppsatt position. Efter gruppsamtalet med Inger närvarande tar Birgitta mig personligen upp till hennes lägenhet där det bjöds på fika och rundvisning i en välmöblerad och personlig lägenhet som är fylld med fotografier och målningar av barn och barnbarn, vilka hon talar om med en oerhörd värme.

Intervjun med Johan Persson, 20 år, ägde rum under en kopp kaffe i hans kök på Victoria Park under avslappnade förhållanden. Johans pappa, som bor en våning under och som också är ordförande i bostadsrättsföreningen, köpte lägenheten åt honom och betalar den månatliga hyran samt avgiften. Utöver pappan bor även hans farmor och farfar på Victoria Park, de är alltså tre generationer. Johan avviker från den generella invånaren på Victoria Park i den mening att han endast är 20 år. Detta menar han själv också är anledningen till att

han inte känner någon gemenskap eller aktiv lust att delta i olika sociala evenemang och aktiviteter på Victoria Park. Han utnyttjar de olika faciliteterna ofta, såsom gymmet, simhallen, biljardbordet och loungen, dock på egen hand eller med kompisar utifrån. Hade han själv fått välja hade han hellre bott inne i centrala Malmö. Johan kan dock absolut tänka sig att bo såhär då han blir äldre, och det skulle då vara gemenskapen och inte faciliteterna som lockade menar han.

Gustav Andersson är en herre på 75 med glimten i ögat som tidigare jobbat inom tidningsbranschen. Det var i samband med att Gustav blev sjuk som han och frun flyttade hit, då det kändes dags för något mer lättskött. Han och frun är med på många sociala aktiviteter och säger sig må bra av att bo såhär och att livskvaliteten ökar. Gustav är även aktiv i hur Victoria Park sköts och har skickat in ett tjugotal förslag och klagomål till styrelsen på saker som han vill se förbättras eller förändras. Det har gällt allt från anslagstavlor till att vilja hindra byggandet av en mobilmast utanför Victoria Park.

Kristian Bertilsson, 66 år, är en oerhört social pensionerad före detta chef inom bilbranschen. Kristian framställer sitt lägenhetsköp tillsammans med frun som ett impulsköp. Han är relativt engagerad i hur Victoria Park sköts, framförallt golfverksamheten.

Harald och Agneta Stigsson, 80 plus, är ett gift par som intervjuas i loungen tillsammans. De engagerar sig i både sångkören, spelar boule och använder andra faciliteter regelbundet, men känner sig ändå lite utanför. Stig menar att det är svårt att ställa om till en öppnare livsstil efter att ha bott i villa i 40 år.

Margareta Palmblad, 65 plus, är en ensamstående pensionär. Under sitt yrkesliv var hon tillsammans med sin man verksam inom fastighetsbranschen. När hennes man började bli sjuk insåg Margareta att hon aldrig skulle våga bo i villan själv, varpå hon köpte lägenhet på Victoria Park. Från början skulle intervjun ägt rum i Margaretas lägenhet, men hon ändrar detta i sista stund med motiveringen att hon inte vill släppa in främlingar. Efter vårt samtal i loungen vill hon dock bjuda upp mig på en rundtur i lägenheten, vilken är enorm då det egentligen är två lägenheter som slagits samman till en. Med tre balkonger har hon utsikt både till Öresundsbron och över kalkbrottet. Margareta är van vid utrymme och menar att det helt enkelt inte hade gått att bo mindre. Utöver lägenheten på Victoria Park har hon även ett sommarhus på annan ort i Skåne och ett hus i Spanien.

6.1.1 Gemenskap

Svaren på frågan varför respondenterna valt att bo på Victoria Park cirkulerar kring enkelheten och beskriver hur de på ett smidigt sätt blir serverade både underhåll, aktiviteter och socialt umgänge. Samtliga menar att förväntningarna som de hade på boendet innan de flyttade in har införlivats. Flera av respondenterna säger sig inte ha funderat nämnvärt över gemenskapen innan inflyttning, men menar nu att detta är en av de viktigaste aspekterna av boendet.

Alla utom Johan är aktiva inom någon social aktivitet på Victoria Park och är således en del av en tvåvägskommunikation. De värdesätter gemenskapen som bildats grannar emellan. Inger uttrycker saken såhär: ”Inte bara grannar, utan även

goda vänner”, med syftning på många av de övriga boende. Harald säger ”att känna gemensamhet, det är det hela bygger på”, vilket kan tolkas som att han ser det som en självklar del av livet på Victoria Park.

6.1.2 Exkludering, separation och skydd

Vad gäller säkerheten vittnar flera av de boende om att det blev turbulens och klagomål när Victoria Park drog in på säkerhetsvakterna nattetid. Åtgärden motiverades som en kostnadsfråga, och Victoria Parks ledning menade att massiv kameraövervakning nattetid var ett fullgott alternativ. Generellt uttrycker de kvinnliga respondenterna en större oro och medvetenhet kring säkerheten. Framförallt Margareta menar att ”säkerheten är viktig, i allra högsta grad.” Männerna tenderar att känna sig något säkrare i allmänhet, framförallt är det 20 åriga Johan som sticker ut i detta avseende. Gustav menar att ”man betalar för att det ska vara säkert”.

När det kommer till säkerheten är det för de boende dels en fråga om personlig säkerhet och en rädsla för person- eller egendomsskada, dels talas det också om en säkerhet som innebär att kunna utnyttja faciliteterna och omgivningen kring Victoria Park utan att icke boende ska kunna komma och störa och påverka. Johan uttrycker saken såhär: ”Det är viktigt att inte vem som helst kan utnyttja och störa gemenskapen med grannarna.” Gustav pratar om vikten av att begränsa de ”externa människorna”, alltså icke boende. Han menar att Victoria Park redan börjat med det för att bereda plats åt det ökande antalet boende som kommer i och med att även Brf Allén snart står helt klar. Harald och Agneta är inne på samma spår och menar att ”vi har betalt så hemskt mycket för det här! Tänk om vi skulle ha en massa människor här, vilket slitage och insyn. Som boende här måste man kunna känna trygghet i vetskapen att inte vem som helst kan ta sig in.”

6.1.3 Privatisering

Flera av respondenterna uttrycker en tanke om att människor känner större ansvar när man äger utrymmena tillsammans, och menar att det är en självklarhet att engagemanget borde vara högre på Victoria Park just därför att de äger utrymmena gemensamt. Det finns dock också en generell irritation bland respondenterna då de tycker att de boende på Victoria Park borde ta bättre hand om de gemensamma utrymmena. Gustav uttrycker saken såhär: ”Att värna om omgivningen som om de är i sitt eget vardagsrum är väldigt viktigt. Det påverkar ju även min upplevelse och hur mycket valuta jag får för mina pengar.”

Ingen av de boende uttrycker något problem eller negativa aspekter ur en samhällssynpunkt med att utrymmen som annars skulle vara offentliga har privatiserats.

6.1.4 Homogenitet

Vad gäller respondenternas generella bild av en boende på Victoria Park varierar svaren kring ett gemensamt tema, nämligen övre medelklass. Margareta säger visserligen att det är ”vanliga människor som bor här, inte ett dugg rikare än snittet”, men beskriver ändå övre medelklass när hon ger en djupare beskrivning, exempelvis ”de flesta har sommarhus” samt ”människor har vanliga jobb, som läkare och ingenjör” (vilket jag ser som välbetalda statusjobb). Gustav menar att det är ett väldigt fokus på pengar i samtal och diskussioner på Victoria Park. ”Att ha hus i Spanien hör till vanligheterna”, säger han vidare. Även Harald och Agneta nämner just hus i Spanien som vanligt förekommande. Gustav fortsätter: ”Väldigt många har suttit på chefsposition och tjänat bra med pengar”. Några av respondenterna nämner även specifikt äldre damer som en särskilt stor kategori på Victoria Park. Denna bild stämmer också väldigt väl överens med den bild jag fått vid mina besök på Victoria Park.

Johan är bekant med termen *gated communities* och tar själv upp den. Enligt honom är det ”konstigt att *gated communities* har en negativ klang. Pappa blev intervjuad av den anledningen av en vänstertidning förut, men jag förstår inte, vill man inte bo här så behöver man inte! Man behöver inte göra någon stor sak av det.” Han menar vidare att han förstår att det är en viss typ av människor som bor här och att hur mycket pengar du har på banken avgör, men menar vidare att detta inte är ett problem.

7 Analys

I analysdelen knyter jag samman teoridelen, där analysverktygen hämtas, med resultatdelen, både litteraturstudien samt det empiriska materialet, och drar slutsatser därefter. För tydlighetens skull fortsätter jag på samma fyra huvudfrågor för att sedan avsluta med en analys specifikt inriktad på de tre klassificeringarna under 7.5.

Det skall återigen poängteras att analysen i stor utsträckning baserar sig på åtta informanter och att de kausala processer och samband som påvisas till viss del är av probabilistisk natur.

7.1 Gemenskap

De fem karaktäristiska dragen för ett *gated community* där gemenskapen är viktig (delat territorium, delade värderingar, delad offentlig värld, supportstruktur samt delad framtid) återfinns alla på Victoria Park i varierande utsträckning och betydelse. Graden av dessa varierar också beroende på vem man frågar. Det kan förmodligen jämföras med de flesta sociala sammanhang där det i större grupper är svårt att skapa gemenskap mellan alla individer.

Gemenskap är överhuvudtaget ett viktigt begrepp för Victoria Park. Det finns en uppsjö sociala aktiviteter endast för de boende. Flera av respondenterna vittnar om att gemenskapen inte varit någon viktig del i flytten till Victoria Park, men att den nu är en oerhört viktig del av livet och boendet där, en del av livet de upplever behöver skyddas och värnas om.

Både Low samt Blakely och Snyder menar att *gated communities* inte har högre grad av gemenskap än andra bostadsområden. De boende på Victoria Park upplever dock att det förhåller sig så, att deras gemenskap är högre än i andra bostadsområden. En stor anledning till detta är att det finns betydligt fler saker att engagera sig i och medverka i än i andra bostadsområden, vilket också borde ge ett högre engagemang. Dessa aktiviteter innebär gemenskap utifrån Blakely och Snyders tvåvägskommunikation mellan de boende och Victoria Park. De boende på Victoria Park har mer utrymme och betydligt fler faciliteter att dela med varandra än man vanligtvis har i bostadsområden, och detta faktum kan antas ha en sammanförande effekt. Att det också existerar högre gemenskap grannar emellan torde då vara en rimlig logisk följd.

7.2 Exkludering, separation och skydd

Victoria Park använder sig av två olika medel för exkludering: social och fysisk. Unni Åströms uttalande att ”det ska kännas onaturligt att gå in där”, med avseende på parken, illustrerar en tanke om att människor som inte har något ärende på Victoria Park automatiskt skall känna sig exkluderade därifrån. Detta blir en viktig del i att kunna behålla Victoria Park exklusivt för de boende. För att kunna upprätthålla denna känsla i längden krävs det en viss image från Victoria Parks sida.

I bilden Victoria Park vill förmedla av boendet utgör säkerheten ingen framträdande del. Det är en underliggande faktor som det talas relativt tyst om, i alla fall från de boendes sida, medan media gärna väljer att i högre grad betona denna del. Att man inte poängterar säkerhetsaspekten på Victoria Park behöver dock inte betyda att det inte är en viktig aspekt för dem och de boende.

Alla informanter känner sig säkra på Victoria Park. De åtgärder Victoria Park gjort för att främja denna känsla är starkt bidragande orsaker. Ett par av de boende framhåller dock att de är medvetna om att denna känsla av trygghet mycket väl kan vara inbillad. Trots att ingen av respondenterna var van vid patrullerande säkerhetsvakter nattetid sedan innan, var denna trygghet något de ändå saknade när det togs ifrån dem. Varför vill då de boende ha denna säkerhet? Svaren på denna fråga är relativt tudelade. Dels handlar det om att känna en fysisk trygghet, och dels handlar det om att inte behöva dela området med hur många eller vilka som helst, vilket jag skulle vilja hävda faller under vad Blakely och Snyder kallar viljan att bevara sin livsstil. Samtidigt vill jag inte gå så långt som Göran Cars, professor i samhällsbyggnad vid KTH, som skriver att de boende på Victoria Park signalerar ”vi är inte trygga, vi vill stänga ute omvärlden”.

7.3 Privatisering

De boende själva problematiserar inte privatiseringen av utrymme, de trycker snarare på vikten av att det sker för att kunna bevara utrymmet så som de vill. Gustav exempelvis som framhäver hur viktigt det är att begränsa och kontrollera ”de externa”, som han benämner de icke boende. Denna vilja uttrycks som en tanke om säkerhet och exklusivitet, de boende vill inte ha obehöriga eller för många människor bland faciliteterna, varken inomhus eller utomhus.

Om man delar in privat och offentligt i ytterligare en kategori, klubben, så blir det väldigt tydligt vilka som får vara med i klubben och vilka som exkluderas när ett fåtal människor gör anspråk på mark som förut var offentlig. I nuläget kan en betalande allmänhet utnyttja spaanläggningen, denna möjlighet blir dock desto tveksammare ju fler lägenheter som står klara på Victoria Park. Även de faciliteter som idag i viss mån är öppna för en betalande allmänhet antas bli mer slutna för allmänheten när även nu nästa etapp snart är färdigsåld.

7.4 Homogenitet

Ett boende som Victoria Park förutsätter redan från början en kraftig homogenisering. De som bor där bör gilla samma aktiviteter, föredra ett liknande sätt att leva samt komma från samma bakgrund. Bakgrundsmässigt tenderar människor ofta att umgås med andra som liknar en själv. De boende på Victoria Park är en homogen grupp när det gäller ålder, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Detta var inget de boende reagerade på.

Vad man anser om sitt boende och dess omgivning är avhängigt hur de andra boende beter sig och hur deras hus och trädgårdar ser ut. Värdet på ditt eget hus beror också på hur grannarna sköter sina. Regler och normer kan hjälpa till med detta och skapa en strukturerad miljö. Denna homogenitet i boendemiljön som *gated communities* hjälper till att skapa är en trygghet för många. Flera av de boende uttryckte just en önskan om att fler skulle anstränga sig för att bevara utrymmena i gott skick. I samband med detta uttrycktes tankar om att fler borde som respondenten, vilket kan kopplas till en tanke om att en strukturerad miljö bäst skapas i gemenskap med människor som liknar dig själv.

7.5 Blakely och Snyders tre klassificeringar

Avsnittet består av en analys kring var och en av klassificeringarna för att sedan avsluta med allmänna tankar.

Aktiviteterna stämmer väldigt väl in på vad Blakely och Snyder menar är ett livsstilsboende med inriktning mot pensionärer i det avseende att ett brett spektrum av rekreativsmöjligheter samt strukturerade sociala aktiviteter finns och är av stor vikt. Vidare menar Blakely och Snyder att detta köpsegment attraheras av enkelheten och avsaknaden av ansvar, och denna boendepreferens blev också väldigt tydlig i samtalen med de boende och det visade sig att just enkelheten varit en stor attraktionskraft för många av dem. Detta relaterade mycket till deras ålder.

Det finns även vissa likheter med livsstilsboendets inriktning mot golf- och fritidsboende, där även deltidboende ingår. Vid deltidboende är det extraskydd som de boende upplever att de behöver när de lämnar lägenheten under långa perioder viktigt. Flertalet av mina informanter hade sommarhus och uttryckte tankar i den riktningen. Den tredje inriktningen under livsstilsboende, den nya staden, har inte Victoria Park tillräckligt stort befolkningsunderlag för att kunna åstadkomma, men med en lounge som fungerar lite som ett kafé samt aktiviteter både för dagar och kvällar erbjuder man en miljö där man sällan behöver lämna området.

Övriga attribut som gäller livsstilsboendet, att de boende är en homogen grupp med likartade preferenser och livsstilar som ofta inte har någon personlig erfarenhet av turbulenta bostadsområden, stämmer väl in.

Jag tycker mig hos Victoria Park även återfinna vissa drag från elit- och prestigeboendet. Då Victoria Park har varit relativt kontroversiellt och omdiskuterat i ganska negativa termer ger det ingen självklar känsla av social status. Däremot ger det uttryck för ekonomisk status, då det är allmänt känt att det är dyrt att bo där. Vilken inkomstnivå de boende på Victoria Park har besitter jag ingen exakt inblick i, men mitt intryck efter samtalen med de boende är att det är välbärgade människor som bor där. Kraven som elit- och prestigeboendet ställer enligt Blakely och Snyder uppfyller Victoria Park också i viss mån, exempelvis ett extra lager av säkerhet samt att inte vem som helst skall kunna komma in. De boende benämner det bland annat en exklusivitetskänsla att inte vem som helst kan komma in. Att ha ett fysiskt slutet område hjälper de boende att bevara de värden de eftersträvar. De boende på Victoria Park vittnar om att gemenskap, privat egendom och privilegierad känsla är positiva värden som de vill värna om. Den gemensamma bilden bland de boende är att inhägnader i alla fall inte skadar dessa syften, utan snarare hjälper till att uppnå dem.

I Blakely och Snyders två klassificeringar livsstilsboende samt elit- och prestigeboende är fenomenet detsamma; det är inte säkerheten i sig som är det viktiga utan den blir främst ett medel för att uppnå andra värden, såsom exklusivitet, kontroll samt att få ha faciliteter och natur relativt i fred. För svensk del är det också mycket möjligt att det finns ett inslag av att försöka undvika kontroversiella epitet till boendet då det ofta ses som diskutabelt och tvivelaktigt att just fysiskt stänga ute allmänheten, vilket inte behöver undvikas i en amerikansk kontext på samma sätt då det där är accepterat och normaliserat med *gated communities*, stängsel, murar och säkerhetsvakter innanför murarna.

Säkerhetsboendets fyra ledord (kontroll, privatisering, säkerhet samt rädsla) är alla centrala i samtalen med de boende. Blakely och Snyder menar att 70% av de boende i *gated communities* i USA har valt att bo där på grund av säkerheten. Denna siffra är dock inte likställig med Victoria Park. Det är ändå inte en oviktig aspekt, då säkerhets- och trygghetskänslor tenderar att spela en viktig roll i väldigt många mänskliga beslut. Säkerheten i sig är dock inte generellt huvudanledningen för de boende.

Sammanfattningsvis finns det både likheter och skillnader mellan Victoria Park och de teoretiska indelningar som Blakely och Snyder gör. Det går inte att urskilja något renodlat fokus på någon specifik sorts *gated community*, även om det i många avseenden stämmer överens med den amerikanska inriktningen av livsstilsboende, med särskilt fokus på livsstilsboende med inriktning pensionärer. De boendes värderingar skiljer sig åt, för någon är säkerhet en ovärderlig aspekt, vilket ger mer av ett säkerhetsboende, medan det för en annan är oerhört viktigt med exklusivitet, vilket ger mer av ett elit- och prestigeboende, och för en tredje är just enkelheten och gemenskapen vital, vilket ger mer av ett livsstilsboende. Analysen pekar ut en övergripande rimligt sätt att betrakta Victoria Park.

Detta bidrag kan ses som en början till ett svenskt teoretiskt ramverk för att hantera frågor kring *gated communities* och stadens utrymme. Om Blakely och Snyder får rätt när de menar att livsstilsboenden ofta varit den första typen av *gated communities* som uppstått återstår att se för svensk del. En av anledningarna till att de är de första *gated communities* som brukar dyka upp beror förmodligen

på att de kan ses som en ”lightversion”. Victoria Park kan då ses i ljuset av att det bidrar till en normaliseringsprocess som banat väg för denna typ av boende i Sverige. Det finns åtminstone onekligen relativt långtgående planer hos företaget bakom att utöka Victoria Parks koncept.

8 Diskussion

Med denna studie vill jag bidra till problematiserandet kring grindar och murar i den urbana miljön. Genom hela studien argumenterar jag för att det är viktigt att behålla ett bredare perspektiv. Detta gäller alla processer rörande *gated communities*. Vad man skall se utvecklingen mot *gated communities* som en förlängning av är en fråga som går att vända och vrida på många gånger om. Troligtvis bär det spår av flera samhällsprocesser. Det kan ses som en förlängning av ett underhållnings- och rekreationssamhälle. En vidare inriktning inom detta är likheterna Victoria Park har med ett semesterboende där mycket är inkluderat för att skapa ett enkelt och friktionsfritt boende. En jämförelse skulle då kunna vara all inclusiveanläggningar, vilka är konstruerade på så sätt att de boende skall spendera så mycket tid som möjligt inom boendets område, därigenom även spendera sina pengar där. Denna sortens boende knyter an till liknande aspekter som livsstilsboendet, det vill säga enkelhet, bekvämlighet, lättare att få socialt umgänge samt en viss säkerhets- och trygghetskänsla. Victoria Park kan även ses som en förlängning av säkerhetssamhället där det finns tendenser till att privatisera säkerhet.

När det kommer till säkerhetsaspekten finns det alternativ för att uppnå samma mål fast utan murar och inhägnader. Ett exempel på förebyggande insatser är *Crime prevention through environmental design* (CPTED), där man genom naturlig övervakning skapar trygghet, exempelvis med hjälp av fönster och ljus. Detta är en samhällsövergripande process som bör engagera både poliser, samhällsplanerare och arkitekter. Det är dock inte självklart att detta skulle minska behovet av att skydda sig själv ytterligare. Det är som sagt känslan, ett upplevt behov, och inte verklighetens beskaffenhet som ofta tar överhanden när det kommer till frågor om personlig säkerhet. Det går inte att förändra över en dag.

Vilka konsekvenser intaget av *gated communities* får för svensk del i förlängningen är svårt att säga. Boendets syfte är inte att öka samhällsklyftorna, men det finns onekligen en stor risk för detta vilken inte går att förbise. Stadsutveckling representerar ofta en föreställning om ett bättre sätt att leva och bo, om Victoria Park är den sortens utveckling vi vill ha från samhällets sida är svårt att svara på. Det beror på vilka värden samhället prioriterar och på vilket sätt man vill prioritera dem. Ur ett integrationspolitiskt mål kan det ses som olyckligt. Hur individen väljer att bo är mer långtgående än ekonomiska frågor och valmöjligheter, det signalerar vad vi vill ha för våra familjer, vår närmiljö och motsatt vad vi inte vill ha samt vad vi värdesätter och vad vi fruktar. Detta naturligtvis förutsatt att man har den ekonomiska möjligheten att välja, om inte helt fritt så i alla fall till viss del. De boende själva såg inga direkta negativa konsekvenser av de boendeval de gjort, vilket jag ser som en vanlig mentalitet. Ur

individuvsynpunkt anses ofta inte begränsade insatser av social eller fysisk karaktär ha någon större påverkan på samhället, varför många antingen bortser från eller inte är medvetna om den inverkan de själva har i ett större perspektiv. Lite under devisen ”vad gör det för skillnad om bara jag..” exempelvis pantar burkar eller börjar köra till jobbet, någon större samhällsförändring kommer inte att ske genom mina handlingar. Eller så är det helt enkelt inget man reflekterar över.

8.1 Fortsatt forskning

När en fråga besvaras inser man parallellt hur många frågor som samtidigt lämnas obesvarade. Det är ännu svårt att veta vilka samhälls- och urbansociologiska konsekvenser Victoria Park skulle kunna få för Sverige, framförallt för Malmö stad. Omfattande konsekvenser blir det förmodligen först tal om ifall *gated communities* skulle utvecklas ännu längre i Sverige. Mycket talar för att detta kommer att ske vilket skulle ge Sverige ett utökat empiriskt underlag gällande *gated communities*. Internationella boendetrender samt skaparna bakom Victoria Park för åtminstone utvecklingen i den riktningen. Ur detta uppstår ett behov av att fortsätta studera fenomenet ur en svensk kontext.

Det hade varit oerhört intressant att granska gemenskaphetskänslan mellan Victoria Park samt andra bostadsområden, eftersom tidigare forskning i andra delar av världen ger nekande svar på något samband mellan denna sortens boende och ökad gemenskap. En annan aspekt på Victoria Park av intresse att undersöka är ”de externas” föreställningar om boendet, hur ser de på denna enklav i närområdet?

9 Referenser

Tryckta källor

- Anacker, Katrin B, 2009. Gated Communities: International Perspectives edited by Rowland Atkinson and Sarah Blandy, *Journal of Urban Affairs* vol. 31 nr 4, s. 511-512.
- Arinell, Ingrid, 2008. "Ett reservat för de rika – snart i Sverige", *Metro*.
- Asplund, Johan, 1991. *Essä om Gemeinschaft och Gesellschaft*. Bokförlaget Korpen.
- Blakely, Edward J, Snyder, Mary Gail, 1997. *Fortress America: Gated Communities in the United States*. Washington, D.C.: Brookings Institution Press.
- Blandy Sarah, Sibley, David, 2010. "Law, Boundaries and the Production of Space", *Social Legal Studies* vol. 19 nr 3, s. 275-284.
- Boverket, 2010. *Socialt Hållbar Stadsutveckling – en kunskapsöversikt*. Regeringsuppdrag IJ2009/1746/IU, Boverket.
- Denscombe, Martyn, 2009. *Forskningshandboken*. Studentlitteratur.
- Knox, Paul, Pinch, Steven, 1995. *Urban Social Geography: an Introduction*, Pearson education limited.
- Källberg, Maria, 2008. Lyxboende – med vakter, Expressen.
- Low, Setha M, 2003. *Behind the gates: life, security and the pursuit of happiness in fortress America*. New York: Routledge.
- Martinsson, Lina, 2000. *Gated Communities – framtidens boende?* Örebro: Univ., Centrum för stadsmiljöforskning.
- Mukhtar-Landgren, Dalia, 2006. *Den delade staden – Välfärd för alla i kunskapsstaden Malmö, gröna häftet*. Tidsföreningen Fronesis.
- Pow, Choon-Piew, 2009. *Gated Communities in China: Class, privilege and the moral politics of the good life*. Routledge.
- Roitman, Sonia, 2010. *Gated communities: Definitions, Causes and Consequences*, Urban Design and Planning, vol. 163, nr 1, s. 31-38.
- Teorell, Jan, Svensson, Torsten, 2007. *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. Stockholm: Liber.
- Vesselinov, Elena, Cazessus, Matthew, 2007. "Gated Communities and Spatial Inequality", *Journal of Urban Affairs* vol. 29, nr 2, s. 109-127.

Elektroniska källor

- Limhamn-Bunkeflo stadsdelsförvalning, 2011. *Välfärdsredovisning 2011*.
Limhamn-Bunkeflo stadsdelsförvaltning.
<http://www.malmo.se/download/18.6e1be7ef13514d6cfcc800023586/18+y+vf+2011.pdf> (2012-04-27).
- Victoria Park, *Hem*.

(tillgänglig) www.victoriapark.se, (2012-04-06).
Victoria Park, *Aktuellt*.
(tillgängligt) <http://www.victoriapark.se/?id=2864> (2012-04-12).
Victoria park, *Konceptet*.
(tillgänglig) <http://www.victoriapark.se/?id=212> (2012-04-06).
Victoria Park, *Bolaget – Hem*.
(tillgänglig) <http://www.victoriapark.se/?id=223> (2012-05-08).
Victoria Park, *Bolaget – Våra Projekt*.
(tillgänglig) <http://www.victoriapark.se/om-victoria-park.aspx> (2012-05-08).

Muntliga källor

Inger Karlsson, muntl. intervju 2012-04-04
Birgitta Ekberg, muntl. intervju 2012-04-04
Johan Persson, muntl. intervju
Gustav Andersson, muntl. intervju 2012-04-12
Kristian Bertilsson, muntl. intervju 2012-04-13
Harald Stigsson, muntl. intervju 2012-04-13
Agneta Stigsson, muntl. intervju 2012-04-13
Margareta Palmblad, muntl. intervju 2012-04-13

10 Bilaga

Syftet med frågeformuläret har varit att förstå respondenternas behov vid flytten till Victoria Park och även under tiden de bott här.

Intervjuerna är av semistrukturerad karaktär och frågorna följer en inte alldeles given inbördes ordning, utan de har kommit när det lämpat sig i samtalet. Detta för att öka flytet i samtalet.

Många av de inledande frågorna står där därför att de inte har någon klar indelning. Meningen är att de boende själva skall prata fritt kring dem, och de kan då ha kopplingar till i stort sett vilken underkategori som helst.

10.1 Frågeformulär

Informanternas förra boende

- Hur länge har du bott här?
- Var bodde du innan? Ge mig en bild av det området. Varför ville du flytta? Fanns där något du särskilt gillade/ogillade med det boendet?
- Vad var det som först fick dig intresserad? Var det ett lätt val? Valde du mellan någon annan stadsdel i Malmö?
- Vad var mest attraktivt för dig (förslagsvis: att Victoria Park lockade med olika faciliteter, gemenskap, tryggt och säkert boende, lättskött boende).
- Vilka orosmoln hade du innan du flyttade in? Vad frågade du försäljaren?
- Känner du att dina förväntningar på Victoria Park har infriats? Finns det något du saknar?
- Hur mycket funderade du på om det var välinvesterade pengar att köpa lägenhet just här?
- Hur tänker du kring den mediala uppmärksamheten? Tror du att det är övergående och att detta boendekoncept kommer att sprida sig till fler städer/ställen i Sverige?
- Finns det några förbättringar du vill se?
- Hur skiljer sig underhållet med detta boendet jämfört med ditt förra?
- Hur ser en typisk dag på Victoria Park ut för din del?

Gemenskap

- När infinner sig en känsla av att du är hemma – när du kommer in på området eller när du kommer in i din egen lägenhet? Var det annorlunda där du bodde förut?
- Har det funnits några konflikter? Hur har de i så fall lösts?
- Hur mycket tid spenderar du i de gemensamma utrymmena på Victoria Park? Sociala aktiviteter, spa, gym, lounge etc.

- Hur mycket kontakt har du med dina grannar? Skulle du säga att du har ett stort kontaktnät på Victoria Park?
- Är du involverad i hur Victoria Park sköts, exempelvis med i någon aktivitetsgrupp eller liknande?

Exkludering, segregation och skydd

- Hur tänker du kring säkerheten? Är det en viktig aspekt?
- Det var inbrott på Victoria Park relativt nyligen, har det påverkat dig?
- Skulle du vilja ha mer eller högre säkerhet?
- Har du känsla för om säkerheten förändrats under tiden du bott här?
- Tror du att denna boendeform kan medföra några negativa samhällskonsekvenser? Tänker främst på segregation och att vissa samhällsgrupper möjligtvis känner sig exkluderade.

Privatisering

- Hur tänker du kring privatiseringen av mark som annars skulle varit offentlig, exempelvis den stora parken som de boende nu har till sitt förfogande?
- Är denna privatisering av utrymme något du reflekterat över?

Homogenitet

- Vem bor på Victoria Park? Ge mig en generell bild.
- Tycker du att du stämmer överens med den generella bild du har av de boende på Victoria Park?
- Tycker du att det är en homogen grupp?
- Ser du i så fall något problem med att det är en homogen grupp människor?
- Hur viktigt är det för dig vad för sorts människor som bor i din närhet? Var de kommer ifrån, vad de jobbar med, hur deras familjesituation ser ut etc.